

NATURLIGAVIS

Nr 3 | 22

Kutter plastposer

Side 3

Jakten på blindpassasjerer

Side 4

**GRATIS POSER
TIL MATAVFALL**

VÅR FELLES INNSATS

I forrige leder av Naturlig Avis, så viet jeg plassen til å skrive om plast – dens fantastiske egenskaper, men også at dette produktet utgjør en alvorlig miljøtrussel. Menneskeheten må derfor ha et langt mer bevisst forhold til produksjon, bruk og avfallsbehandling av plast, enn det som er tilfellet i dag.

Som det fremgår av dette nummeret av Naturlig Avis, så vil RIR i løpet av året fase ut praksisen med bruk av plastposer til innsamling av matavfall. Vi sender i dag bioavfallet til Sverige slik at dette kan brukes til produksjon av biogass. Det er en lang transport, men avfallet blir resirkulert til et produkt som ikke bidrar til klimagassutslipp. Den Co2-en som blir sluppet ut i atmosfæren ved forbrenning av biogass, vil uansett representere et utslipp gjennom naturlige prosesser i naturen.

Innfasing av bioposere til matavfallet vil imøtekomme krav fra Sverige om forbud mot plastposer i deres biogassanlegg fra 1.1.23. Grunnen er at restproduktet etter biogassproduksjon brukes som jordforbedringsmiddel i landbruket. Dette erstatter kunstgjødsel. Det er imidlertid et problem at restproduktet inneholder mikroplast etter våre bæreposere. Med nedbrytbare bioposere laget av maisstivelse, så vil dette problemet opphøre. Bioposene brytes ned når de eksponeres for fukt og varme. Da blir de en del av bioavfallet.

Vi må imidlertid påregne å endre vanene våre litt ved bruk av bioposene. Nedbrytningsprosessen begynner når de blir utsatt for kombinasjonen av fukt og varme. Oppbevaringstiden i kjøkkenbenken blir da kortere enn med plast. Vi må lære oss å bruke disse på riktig måte, slik at vi unngår søl ved oppbevaring og når de skal bæres ut i avfallsdunken. Ansatte ved RIR har i vår vært prøvekaniner. Det har gått bra. Våre naboer i Kristiansund har brukt disse posene i over et halvt år nå, det går også bra. Disse endringene er derfor vår felles innsats for mindre bruk av plast, et bedre jordforbedringsmiddel og mindre plastforurensning.

Frode Erlandsen
daglig leder

HENTEVARSEL PÅ TELEFON

Hentekalender

Du finner henteinformasjon i appen **Min renovasjon** eller på nettsida vår, rir.no/hentekalender

Fra nettsida kan du skrive ut årsoversikt over hentedager. Skulle du likevel ha behov for å få tilsendt hentekalender kan du varsle oss på epost rir@rir.no eller telefon **71 21 34 50**

v:pps

Betal gjerne med VIPPS når du leverer til en av RIRs gjenvinningsstasjoner.

Årødalen, Molde	#508452
Varhol, Fræna	#509086
Rothaugen, Aukra	#509087
Eide, Eide	#509088
Batnfjorden, Gjemnes	#509089
Midsund, Midsund	#509090
Bersåshaugen, Nesset	#509091
J.O. Moen Miljø, Rauma	#124581

INFO

Ny app for renovasjon

Snart kommer mobilappen Min Renovasjon i en helt ny versjon. Oppdateringen vil blant annet innebære en forbedret varslingsfunksjon og et samarbeid med sortere.no om sorteringsinformasjon.

Den nye appen skal slippes i oktober, men nøyaktig lanseringsdato er foreløpig ikke klar

UTGITT AV

Romsdalshalvøya
Interkommunale
Renovasjonsselskap IKS

REDAKSJON

Ansvarlig redaktør: Frode Erlandsen
Redaksjonskomité: Frode Erlandsen,
Arne Buseth og Erik Hattrem
Tekst og foto: Erik Hattrem
Design og trykk: EKH Grafisk

KONTAKT

Adresse: Årøsetervegen 56, 6422 Molde
Tlf: 71 21 34 50
e-post: rir@rir.no
facebook: fb.me/rir.no

▲ Nå skal plastposene ut av matavfallsdunken.

KUTTER PLASTPOSER

Her kommer nok en grunn til å kutte i kjøp av plastposer i dagligvarebutikken: De kan ikke lenger brukes til matavfall.

Første januar neste år er det slutt på mot-tak av matavfall i plastposer, en av årsake-ne ligger i Sverige.

– Sverige innfører et forbud mot disse po-sene over nyttår og RIR leverer matavfallet hos svenskene, forteller RIRs daglige leder, Frode Erlandsen.

Grunnen til endringen er at matavfallet brukes i biogassproduksjon. Restproduk-tet i biogassanlegget brukes som jordfor-bedringsprodukt i landbruket. Det erstatter kunstgjødsel. Plastposene forurensar dette restproduktet. Derfor må vi gå over til ned-brytbare bioposer for matavfall, forklarer Erlandsen.

Han antar det bare er et tidsspørsmål før dette forbudet også vil komme til Norge. Det er uansett et mål å redusere plastav-fallet. Den nye ordningen vil redusere be-hovet for å kjøpe plastposer i butikken. Vi vil heller bidra til gjenbruk av handlenett, sier Erlandsen.

– Vi har testet internt hos ansatte i RIR, og landet på at posen som er best egnet er en biopose fra Naturabiomat. Denne posen har vi rammeavtale på innkjøp av via et inn-

kjøpssamarbeid i Midt-Norge. Flere andre selskapene i Midt-Norge og i Kristiansund, har allerede innført bruk av denne posen til sine innbyggere, forteller Erlandsen.

Vi kommer til å dele ut disse posene gra-tis til alle, og det skjer mest sannsynlig i november/desember, forteller Erlandsen og legger til at de nye posene kommer til å medføre at flere må endre noen vaner rundt oppbevaring og håndtering av ma-tavfallet.

Nedbryting av posene begynner allerede når disse utsettes for fukt. Når det skjer, så bør ikke posene ligge mer enn tre/fire dager i kjøkkenbenken før den må bæres ut. Av-fallsbøtten inne bør ha god lufting og være uten lokk. Våre ansatte har erfart at bruk av bioposene, med disse små tilpasninge-ne, fint kan erstatte bruk av plastpose. Det kommer mer informasjon om ordningen ut over høsten, sier Erlandsen.

▲ Daglig leder for RIR, Frode Erlandsen og kunderådgiver Linda Eikrem, vil sørge for at alle får gratis nedbrytbare matavfallsposer før overgangen ved nyttår.

A close-up photograph of a wooden pipe, a magnifying glass, and several books on a wooden surface. The pipe is dark brown and polished, lying horizontally. The magnifying glass has a gold-colored frame and a clear lens, positioned in the lower right. The books are stacked in the background, with their spines visible. The entire scene is set on a rustic, textured wooden surface.

JAKTEN PÅ BLINDPASSAS

SJERER

▲ Noen ganger kan foto fra Google Streetview vise flere postkasser på en boenhetet enn hva registeret er oppført med.

ÅPENT KILDESØK OG PÅ MANGLENDE INN

Noen eiendommer har flere postkasser og tilhørende boenheter enn det blir betalt renovasjonsavgift for. I sommer har RIR jaktet på blindpassasjerer.

– Gratispassasjerer er nok et ord vi skal være forsiktige med å bruke, men det dreier seg om at vi holder på med en ryddejobb som avdekker boenheter det ikke blir betalt, eller blir betalt for lite, renovasjonsavgift for, sier Solrun Fisknes hos RIR. Hun utdyper at det hovedsakelig dreier seg om utleieenheter og fritidsboliger.

Alle boenheter som ikke av en eller annen grunn har fritak, skal betale renovasjonsgebyr. Det vil si at om du har utleieenhet i huset ditt skal denne utleieenheten belastes med minimum ett fastledd. Eier du et hus med enda flere boenheter skal du betale for de antall boenheter som finnes.

Tidligere har det vært kommunens ansvar å holde register over de som er betalingspliktige for renovasjon. Etter at det ansva-

ret ble overført til renovasjonsselskapet, har det kommunale registeret blitt speilet opp mot RIRs eget for å finne huller.

I første omgang er det kun Molde kommune dette gjelder.

Det arbeidet har kundesenteret til RIR drevet med de siste månedene og alt er over 500 000,- kroner i manglende gebyrer avdekket.

– Heretter er det RIR som kommer til å føre gebyrdata, men det vil fortsatt være kommunen som fakturerer, forteller Fisknes. For å finne de som ikke har mottatt krav om renovasjonsgebyr som de etter reglene skulle ha blitt fakturert, har RIRs personale på saken benyttet seg av blant annet Statens Kartverk, Finn.no og Google Streetview. Derfor kan flere ha oppdaget at de nå blir krevd for mer i gebyrer enn tidligere. De som selv melder om at de har flere enheter på sin adresse enn det betales for, kan

varsle RIR og få dette ordnet opp i på noen få strakser.

– Det vil nok lette både samvittighet og vårt arbeide betraktelig, sier Solrun Fisknes.

Renovasjonsgebyret hos RIR består av en fast del og en variabel del.

– Fastleddet er likt for alle boenheter og noe lavere for hybler. Dette skal dekke alle utgifter selskapet har uavhengig av avfallsmengde. Vi har naturligvis kostnader i forbindelse med innsamlingsbiler, drift av gjenvinningsstasjoner, drift av avfallsanlegg og deponi, innsamling av farlig avfall, administrasjon og så videre, forteller Fisknes.

Den variable delen av avgiften du betaler, avgjøres av størrelsen på dunkene for restavfall og matavfall. Faktisk er de andre dunkene er «gratis», da det ikke beregnes noen avgift på utplasseringen og håndteringen av disse.

▲ Cathrine Nerland hos RIR kundeservice er godt i gang med detektivarbeidet.

TÅLMOD I JAKTEN BETALINGER

Gode tips

Fisknes forteller at det er mulig å redusere kostnaden rundt dunkene med å samarbeide med naboen.

– Det er kun boenheter som er i bruk som må betale gebyr. Og deler du dunker, enten med naboen eller med utleieenheten din, så deler vi prisen på den variable delen mellom dere. De som komposterer matavfallet sitt selv, kan søke om kompostavtale. Da fjerner vi matavfallsdunken og du slipper å betale for denne, sier hun.

På RIR sine nettsider kan du finne mer informasjon om regelverket.

Der fremgår det blant annet, at den variable delen av regningen skal dekke innsamling, transport og behandling av avfallet. Videre forteller Fisknes, at kostnaden er lagt på restavfall og bioavfall.

– Miljødirektoratet oppfordrer i sin veile-

der om beregning av avfallsgebyr til å bruke differensiering av gebyret for å motivere til avfallsreduksjon og kildesortering. På denne måten legger vi til rette for at så mye avfall som mulig kommer til renovasjons-selskapet, og ikke blir kilde til forurensning ved at folk tar i bruk alternative og ulovlige løsninger. Samtidig legger gebyrmodellen opp til å motivere for å begrense mengden restavfall og matavfall. Vi ønsker at mest

mulig av avfallet blir sortert ut til gjenvinning, og vi ønsker at minst mulig spiselig mat skal bli kastet. På den måten stimulerer gebyrmodellen til å spare både miljø og penger, sier Fisknes.

VISSTE DU AT

..RIR i likhet med kommunene har en klagenemnd. Siden selskapet er eid av flere kommuner er dette en egen nemd oppnevnt av representantskapet i selskapet. Dette er det øverste organet i selskapet og består av folkevalgte fra eierkommunene.

Nemda behandler klager på enkeltvedtak som fattes av selskapet innenfor de områdene der kommunene har delegert myndighet til selskapet. Klageadgang og -frister reguleres av forvaltningsloven på lik linje med kommunenes egen virksomhet.

MENER EU STIKKER I FRONT

Daglig leder i Biogass Norge, Pia Farstad von Hall har bitt seg merke i at EU har igangsatt en formidabel satsing på økt biogassproduksjon. EU-målet er 342 Twh innen 2030.

– De har som en god bergenser ville sagt: «satt en rakett i r.» og beveger seg raskt fremover, skriver hun i et innlegg hos biogassbransjen.no.

Lederen for Biogass Norge løfter frem EUs strategi som er samlet under navnet RePowerEU og viser til at den er en særlig offensiv satsing på biogass.

– De ser på biogass som en mulighet til å erstatte 20 prosent av russisk gass. I handlingsplanen settes det derfor av 37 mrd euro, eller ca 380 mrd norske kroner til nye biogassanlegg. Om syv år skal målet være nådd! Dette for å redusere klimautslipp, men også for å sikre helt nødvendig energi til medlemslandene, skriver hun.

I handlingsplanen EU har lagt for økt biogassproduksjon, skal hvert medlemsland utføre følgende punkter:

- 1 Etablere tverrfaglige fora for biogassproduksjon (som Biogass Norge).
- 2 Utarbeide egne nasjonale strategier som angir hvordan de skal nå sine mål for biogassproduksjon.
- 3 Revidere RED om nødvendig.
- 4 Arrangere seminarer og kurs for å øke bevisstheten knyttet til potensielle biogass representere.

- 5 Koble det urbane og rurale sammen for å sikre at bioressursene utnyttes best mulig.
- 6 Etablere nasjonale incentiver for oppgradering av biogass.
- 7 Etablere nødvendig infrastruktur.
- 8 Legge til rette for forskning og utvikling.
- 9 Sikre tilstrekkelig finansiering for å realisere satsingen.

Farstad von Hall ber nå norske myndigheter være både våken og tilstede i timen når hun skriver:

– For norsk biogassbransje er det viktig at norske myndigheter følger opp med en like offensiv politikk og handlingsplan som EU. Norsk biogassbransje har et stort potensial, og bransjen selv mener vi kan nå 10 Twh innen 2035 om forholdene legges til rette for det. Biogass er et viktig supplement også i norsk energisektor.

Ber om gode og målrettede tiltak

Biogass Norge og von Hall er opptatt av at det norske virkemiddelapparatet rustes for satsingen og matcher EU sine tiltak og hun viser til i sitt innlegg, at både Innovasjon Norge, Enova – og Bionova når det kommer i gang – må brukes aktivt for å oppskalere norsk biogassproduksjon. Det er viktig å satse på både industrielle anlegg og biogassanlegg i landbruket.

– Særlig Enova er et viktig verktøy med tanke på nye og større industrielle anlegg. Det innebærer at rammevilkårene til Enova må bedres og de må gis muligheten til å gi in-

vesteringstilskudd, ikke bare for å utvikle ny teknologi, men også for å oppskalere produksjonen gjennom nye og/eller større anlegg. Vi må lykkes med nye gode prosjekter, som vi vet finnes, skriver hun.

Og det er nå Norge må snøre piggskoene og henge med i feltet. Hun skriver at EU sin satsing har et klart tidsperspektiv. EU skal nå sine mål innen 2030, det er kun syv år til (!) og understreker behovet for å ha et høyt tempo i den grønne omstillingen og utviklingen også i Norge. Norge må springe fort etter.

Gode forutsetninger i Norge

Ifølge Biogass Norge, har norske biogassaktører har et godt utgangspunkt for å være med på en satsing og øke biogassproduksjonen i Norge og i EU. Norge har produsenter av biogass som allerede produserer flytende biogass, Europas største anlegg ligger på Skogn.

– Norge har en leverandørindustri som er godt posisjonert for å levere sine tjenester til det norske og europeiske markedet. Biogasskarusellen har startet å gå raskere rundt, så nå gjelder det å være med på utviklingen. Det er bra for klimaet og det er bra for norske grønne arbeidsplasser, mener von Hall og sender en bønn til norske myndigheter om å følge opp EU sin satsing på biogass med like offensive tiltak her hjemme.

SPØR ARNE

Spørsmål: Jeg sitter her med to kaffeposer som har hvit innside, og er usikker på om disse regnes som plastavfall eller restavfall.

Svar: Disse kaffeposene kan du trygt kaste i sekken for plastemballasje. Mange andre kaffeposer har et blankt aluminiumsbelegg på innsiden, og da må de kastes som restavfall. Heldigvis har flere og flere produsenter nå tatt i bruk en ny merkeordning som gjør det lettere å se hvordan emballasje skal sorteres. Da vil du se på baksiden av posene et lilla eller et svart merke som viser om de skal kastes som plastemballasje eller restavfall.

Lurer du på noe? Lurer du på noe som gjelder kildesortering og som du tror andre kan ha interesse for? Spør Arne Buseth hos RIR. Send epost til: rir@rir.no